

SKOGSSTYRELSENS
PRODUKTER & TJÄNSTER

Grönområdesplan

Hide Samfällighetsförening

SKOGSSTYRELSEN

Skogsstyrelsens Produkter & tjänster

Skogsstyrelsens Produkter & tjänster är benämningen på Skogsstyrelsens uppdragsverksamhet. Vi är experter inom det skogliga området och erbjuder i dagsläget ett utbud bestående av cirka 40 fasta tjänster, kombinerat med skräddarsydda tjänster utifrån kundernas behov inom hela vårt kompetensområde. Uppdragsverksamheten hålls separerad från myndigheten och är självfinansierande.

Uppdragsgivare

Hide samfällighetsförening

Tidpunkt för utförd inventering

april 2016

Inventeringen utförd av

Karolina Johansson

Rapporten skriven av

Karolina Johansson

Fotograf

Karolina Johansson

Ärendenummer

U063726

Innehåll

1	Inledning	4
1.1	Allmän beskrivning	4
1.2	Gällande lagstiftning.....	5
1.3	Mål och inriktning	5
2	Skötsel förslag.....	5
2.1	Delområden.....	6
	Hellvi Kännungs 1:30.....	6
	1.....	6
	2.....	6
	3.....	6
	4.....	6
	5.....	7
	20.....	7
	21.....	7
	Hellvi Stengrinde 1:10.....	7
	6.....	7
	7.....	7
	8.....	7
	9.....	8
	Hellvi S:1.....	8
	12.....	8
	Hellvi Sajgs 1:51	8
	30.....	8
2.1	Prioritering av skötsel	8
3	Begrepp och ordförklaringar	9

1 Inledning

Vid Hide Samfällighetsförenings föreningsstämma 2015-07-18 beslutades att en grönområdesplan för föreningens skötselansvar skulle göras.

Skogsstyrelsen har på uppdrag av Hide Samfällighetsförening gjort en grönområdesplan för fastigheterna Hellvi Kännungs 1:30, Hellvi Stengrinde 1:10, Hellvi Sajgs 1:51 samt delar av Hellvi S:1. Avgränsningen motsvarar den yta vid Hideviken som regleras av detaljplaner.

Översiktskarta. Bakgrundskartan ur allmänt kartmaterial © Lantmäteriet 109/2037.

1.1 Allmän beskrivning

Fastigheterna ligger på norra Gotland, vid Hideviken i Hellvi. Fastigheterna Hellvi Kännungs 1:30 och Stengrinde 1:10 ägs av Hide Samfällighetsförening och är totalt cirka 20 hektar till ytan. Hellvi Sajgs 1:51 ägs av Ultra Allover AB och är cirka 5 hektar stor. Hellvi S:1 är samfälligheten närmst stranden med drygt tjugo delägande fastigheter, samfälligheten är cirka 5 hektar stor och Hide Samfällighetsförening står för skötseln på delar av samfälligheten (se karta bilaga 1).

Genom fastigheterna löper flera mindre vägar och stigar som bjuder in till promenader. Skogen varierar i ålder och domineras av tall men det finns även inslag av gran och en hel del lövträd.

Som spännande arter i området kan bland annat nämnas flera orkidéarter såsom kärrknipprot, Jungfru Marie nycklar och Grönvit nattviol. I området häckar även Gotlands landskapsfågel, halsbandsflugsnapparen (källa: Artportalen).

1.2 Gällande lagstiftning

Markanvändningen i området regleras av detaljplaner; Hellvi Sajgs 1:3C, Hellvi Sajgs 1:51, Hellvi Stengringe 1:10.

Enligt 9 kap 12 § PBL (2010:900) krävs marklov för trädfällning och skogsplantering inom ett område med detaljplan, om kommunen har bestämt det i planen. För delar av detaljplaneområdet råder förbud mot bland annat trädfällning och marklov kan behöva sökas hos Region Gotland för vissa av grönområdesplanens föreslagna åtgärder.

För området finns även ett beslut från lantmäteriet om anläggningsåtgärd (Akt 09-HEL-446), som bland annat anger att anläggningssamfälligheten (Hide samfällighetsförening) ska vårda grönområdena på sådant sätt att träd- och buskridåerna mellan planområdets bebyggelsegrupper bevaras, samt att samfälligheten har rätt att avverka träd, utföra röjning och markarbeten.

1.3 Mål och inriktning

En skog kan rymma många värden vid sidan om dess ekonomiska värde som råvara. Skogen på fastigheterna omger ett fritidshusområde och kan därför kallas ”närskog”, det vill säga den för människor närmsta, mest tillgängliga och nyttjade skogen.

Utifrån skogens nyttjande och kända naturvärden bör det för detta område därför i huvudsak vara skogens sociala värden och i andra hand dess naturvärden som får styra den framtida skötseln.

Ett långsiktigt mål är att grönområdena ska kunna utnyttjas för rekreation och naturupplevelser i högre grad än vad de gör idag. Skogen fungerar även bra som en ridå som ger vindskydd, blir bullerdämpare och erbjuder insynsskydd. En rekreationsskog har med fördel en variation av trädslag i olika ålder och gärna en större andel lövträd. Även estetiska värden bör tas hänsyn till och de viktigaste karaktärerna att beakta vid planering av åtgärder är form, skala, variation, kontrast, visuella krafter och det man kallar platsens själ.

Skötseln bör anpassas efter hur skogen används av föreningens medlemmar och ha som mål att vara funktionell för så många som möjligt. Inriktningen bör vara att alltid använda skonsamma skötselmetoder för att minimera eventuella markskador.

2 Skötsel förslag

Området besöktes i fält i april 2016 tillsammans med delar av Hide Samfällighetsförenings styrelse. Förslag på skötsel har tagits fram genom bedömningar i fält med stöd av tillgängligt kartmaterial.

2.1 Delområden

Området har delats in i ett antal delområden, se karta.

Hellvi Kännungs 1:30

För denna fastighet finns önskemål om att anlägga en ny stig för promenader/rekreation/löpning att nyttja för att ta sig runt i området utan att behöva ta bilvägen ”Stengrindevägen”. En ny stig skulle kunna löpa genom fastigheten i öst-västlig riktning genom delområdena 1, 2, 3 och 4. En stig kan anläggas med enkla medel genom att en tänkt sträckning som följer naturens förutsättningar märks upp och buskar, grenar och mindre träd som hindrar framkomligheten tas bort.

1.

Delområdet har tidigare varit betat och har fortfarande tydlig karaktär av ett skogsbete. I den sydöstra kanten av delområdet finns fornlämningar, ett gravfält som utgörs av cirka 60 fornlämningar. Som skötsel föreslås åtgärder som bidrar till att karaktären av skogsbetet bibehålls, skogen förblir luckig och det finns en blandning av trädslag tall, gran och lövträd. Åldersfördelningen på träden varierar med både yngre som äldre träd. Några av de ekar som finns i området kan gärna frihuggas, för att de ska kunna breda ut sin trädkronor och bli riktigt gamla. Den del av gravfältet som går in i delområdet kan med fördel rensas från buskar och träd, detta för att synliggöra lämningarna och motverka att de skadas av växande träd. Sträckningen för en ny stig kan gärna gå via gravfältet. Syftet med åtgärden är att gynna områdets natur- och kulturvärden samt att med en stig tillgängliggöra området, få besökarna att upptäcka området samt erbjuda ett promenadstråk i skogen som alternativ till Stengrindevägen.

2.

En före detta åker. Den gamla åkern är under sakta igenväxning av framförallt slå. Äldre buskage av slån, särskilt i kanterna av åkern kan gärna sparas, annars föreslås årlig slåtter av den öppna marken för att hindra ytterligare igenväxning och för att gynna florán. Åtgärden syftar till att öka områdets naturvärden och öppnar även upp för andra sociala aktiviteter.

3.

Delområdet utgörs av en äldre skog med en blandning av gran, tall och lövträd. Det har troligen gått en skogsväg tvärs igenom området. Inga särskilda skötselåtgärder förutom att nyttja den gamla vägen för att göra en ny stig genom området, i syfte att erbjuda ett promenadstråk i skogen och knyta samman detta område med övriga grönområden.

4.

Detta delområde består av medelålders tallskog. Träden står idag mycket tätt. Som skötselåtgärd föreslås en gallring. Gallring innebär att träden glesas ut och de träd som annars skulle självdö på grund av självgallring tas till vara. Vid en gallring

kan cirka 30% vara lämpligt att plocka ut, ta då extra hänsyn till och spara de lövträd som finns för att skapa en större variation i skogen. Gallringen bör främst inriktas på att utveckla skogsområdets karaktär och syftet är att utveckla en mer variationsrik skog och skapa starkare och mer värdefulla träd för framtiden. Även genom detta område fortsätter en ny stig i syfte att erbjuda ett promenadstråk i skogen och knyta samman detta område med övriga grönområden.

5.

Även detta en yngre tallskog, se skötselåtgärder för delområde 4. Syftet är att utveckla en mer variationsrik skog och skapa starkare och mer värdefulla träd för framtiden. Att ha stabila träd är också viktigt ur trafiksäkerhetssynpunkt då området ligger i direkt anslutning till vägen.

20.

Öppen mark med tennisplan. Som skötselåtgärd föreslås att vid behov slå öppna ytor i syfte att hindra igenväxning.

21.

Skogsområde intill tennisplan. Inga särskilda skötselåtgärder. Området utgör en bra ridå som bullerdämpare, vind- och insynsskydd.

Hellvi Stengrinde 1:10

6.

Skogen väster om "Stengrindevägen" utgörs av gammal tallskog på relativt näringsfattig mark. Precis intill grusvägen växer yngre tall mycket tätt. Som skötselåtgärder föreslås att all yngre tall intill vägen huggs bort. Inför dessa yngre träd står en hel del tallar som är mycket gamla. Gamla tallar med grova grenar som står glest och solexponerat har ofta höga naturvärden och en intressant insektsfauna. Åtgärden syftar till att synliggöra den äldre skogen en bit in från vägen och bjuda in till att även vistas i denna del av fastigheten.

Att ta bort alla unga tallar intill vägen är också lämpligt ur trafiksäkerhetssynpunkt, unga träd är lättare att ta bort innan de blir stora och ev. utgör en fara.

7.

Våtmark. Inga skötselåtgärder.

8.

Fotbollsplan. Inga skötselåtgärder.

9.

Skogsområde som omsluter fotbollsplanen. Som skötselåtgärder föreslås att träden som växer närmst fotbollsplanen kan glesas ut något. Söder om fotbollsplanen kan några av de större granarna som växer en liten bit in i skogen tas bort, i syfte att minska beskuggningen och släppa in mera sol till fotbollsplanen. Den stig som löper österut från fotbollsplanen mot stranden hålls efter och röjs från inväxande grenar så den är lättframkomlig.

Hellvi S:1

12.

Större skogsområde längs strandpromenaden och badstranden. Skogen domineras av medelålders tall. Gräsytorna slås. Tallarna är i samma ålder, som skötselåtgärd föreslås därför att därför yngre träd och plantor som kommer upp gynnas i syfte att öka åldersspridningen. Tallplantor har lättare att komma upp där det finns gläntor alternativt om trädskiktet är lite glesare och solen når marken. Över tid kan trädskiktet behöva glesas ur något för att tallarna ska kunna ha möjlighet att utveckla stora kronor, bli mer stormsäkra och kunna bli mycket gamla.

Där det eventuellt kommit upp tätt med tallplantor kan man behöva röja bort en del och välja ut vilka som ska få stå kvar och bli träd.

Genom skogspartiet löper Bångån, som avvattnar Gotlands tredje största sjö Fardumeträsk, och som mynnar ut i Hideviken. Ån har ett livskraftigt bestånd av havsöring eftersom de nedre delarna av ån alltid håller vatten. Ån och åmynningen omfattas av ett fredningsområde för havsöring med begränsningar av fisket.

Vid skötselåtgärder intill ån är det viktigt att ta extra hänsyn till vattendragets naturvärden. Det är viktigt att bibehålla en beskuggning och särskilt spara de buskar och lövträd som växer intill ån.

Hellvi Sajgs 1:51

30.

Enligt beslut om anläggningsåtgärd (Akt 09-HEL-446) ska grönområdet inom Sajgs 1:51 upplåtas till anläggningsansvarigheten först den dag som den första bostadsfastigheten avstyckats från exploateringsfastigheten.

2.1 Prioritering av skötsel

Högst prioritet bör ges att röja och underhålla områdets befintliga stigar och skapa möjligheter för nya. Det är längs stigarna/vägarna som boende och besökare rör sig i skogen och de utgör stommen för en tillgängligt och attraktiv närmiljö.

Åtgärder såsom gallring/utglesning och plockhuggning kräver många gånger en större kunskap om skötsel och utförs lämpligen av en entreprenör. Större åtgärder innebär en kostnad och kan då till viss del bäras av en eventuell virkesintäkt.

Arrangera gärna en naturvandring eller liknande för att få boende och besökare att upptäcka allt spännande de har i sin närmiljö.

3 Begrepp och ordförklaringar

Frihugga är att avlägsna träd som växer tätt intill stammen eller växer in i kronan på värdefulla äldre ofta grova träd. Cirka 1 m runtom trädkronan bör det vara fritt från andra träd. Det är ofta lövträd (ex. ek och asp) och tallar som trängs på detta sätt av andra träd.

Plockhuggning är att hugga bort enstaka utvalda träd jämnt fördelat över ett bestånd. Detta görs för att göra små luckor där en ny generation träd kan gro och för att skapa mer gynnsam miljö för sparade stammar. Bortgallrade träd bör vara av olika ålder.

Sly/tynne med sly menas ofta okontrollerat uppslag av exempelvis björk, asp och brakved. Medan tynne är taggiga buskar såsom slån, hagtorn och ros.

Skogens sociala värden är de värden som skapas av människans upplevelser av skogen.

Vi finns nära dig!

Skogsstyrelsen erbjuder ett brett utbud av produkter och tjänster inom det skogliga området. Vi har kontor över hela landet, vilket gör att vi alltid finns nära dig med en mycket god lokal kännedom. Som kund hos oss kan du alltid känna dig trygg eftersom vi är opartiska och inte drivs av ett vinstintresse.

För mer information

Ring 020-35 90 00

besök oss på www.skogsstyrelsen.se/produkter

eller maila oss på produkter@skogsstyrelsen.se

Skogskarta över

Hide Samfällighetsförening

Forsa församling

Gotland kommun

Gotlands län

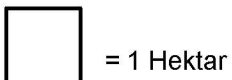
Upprättad år 2016

av Karolina Johansson

Utskriven 2016-11-01

Linjer

- Avdelning
- Ägoslag
- Fastighet
- Strandlinje
- Bäck/dike
- Kraftledning, symbol
- Församling
- Trakt
- Allmän väg
- Huvudväg
- Traktorväg
- Stig
- Annan gräns
- Ramlinje

Bakgrundskartan ur allmänt kartmaterial,
©Lantmäteriet, I2011/00173

1:10000

500 m